

بررسی روش های تدریس مختلف و استفاده معلمان از آن ها

عالیه پیر خندان گل سفید ا و رضا صفر رضوی زاده ب

ا.دانشجوی دکترا روانشناسی ، دانشگاه پیام نور تحصیلات تکمیلی تهران

ب.دانشجوی کارشناسی آموزش ابتدایی، دانشگاه فرهنگیان شهید مطهری نوشهر

Email: Pirkhandan@gmail.com

چکیده

این پژوهش با هدف بررسی روش های تدریس مختلف و استفاده معلمان از آن ها انجام گرفته است. روش های تدریس تکنیک هایی هستند که دبیران برای ارائه اطلاعات و کمک به دانش آموزان در دستیابی به نتایج یادگیری خود از آنها استفاده می کنند. در حالی که چندین سبک تدریس وجود دارد، هر یک روش متفاوتی برای جذب دانش آموزان و کمک به آنها در تسلط بر محتوای درس دارد. اینکه کدام روش تدریس برای دانش آموز بهتر عمل می کند می تواند به پیشینه تحصیلی و توانایی های یادگیری آنها بستگی داشته باشد. این تحقیق با استفاده از اسناد بالادستی صورت پذیرفته است. نتایج نشان داد روش های جدید تدریس باعث بهره وری بیشتر دانش آموزان و تشویق آنها به همکاری می شود. هر دو روش مؤثر هستند، اما این که در این مدت انجام خواهد شد سؤال است و به وضوح می توان اهمیت تکنیک های نوین تدریس را به وضوح احساس کرد.

کلیدواژه ها: معلمان، دبیران، روش تدریس، دانش آموزان

مقدمه

با توجه به تاکید جهانی بر آموزش به عنوان راهی به سوی موفقیت ملی و فردی، جای تعجب نیست که حجم وسیعی از تحقیقات به این موضوع بپردازند که روش‌های تدریس، آموزش را قادر می‌سازد تا اهداف خود را محقق کند. اگرچه آموزش به حوزه‌های بسیاری از جمله سیاست‌های آموزشی، سازمان‌دهی آموزش، سیستم‌های مالی و رهبری مدرسه مربوط می‌شود، به نظر می‌رسد توافق گسترده‌ای وجود دارد که در نهایت، روش تدریس عامل کلیدی در موفقیت سیستم‌های آموزشی است. نیازی نیست یک روش را انتخاب کنید و به آن پایبند باشید، اما ممکن است متوجه شوید که روش‌ها و سبک‌های خاصی برای محیط‌های یادگیری مختلف عالی هستند. دبیران نقش مهمی در انتقال دانش به دانش‌آموزان و درگیر نگه داشتن کلاس‌هایشان دارند. بسته به سن کودکانی که تدریس می‌کنند و موضوعی که ارائه می‌دهند، دبیران می‌توانند از سبک‌های مختلف تدریس برای کمک به یادگیری دانش‌آموزان خود استفاده کنند. درک برخی از سبک‌های تدریس محبوب برای مدرسه می‌تواند به دبیران کمک کند تصمیم بگیرید که در هنگام کار در این زمینه از کدام روش استفاده کنید. در طول سالیان متمادی تغییرات قابل توجهی در شیوه تدریس ایجاد شده است. روش‌های تدریس مدرن برخلاف روش‌های سنتی تدریس، با همه دانش‌آموزان در سطح یکسانی از توانایی درک آنها رفتار نمی‌کند. روش‌های تدریس مدرن، به‌جای تنها مبتنی بر معلم، بیشتر بر روش‌های پرسش، نمایش، توضیح، عملی و مشارکتی تمرکز می‌کنند و بیشتر مبتنی بر فعالیت هستند (اسماعیلی و موسوی، ۱۳۹۴).

یک مطالعه سونگوا^۱ و همکاران (۲۰۰۸) در مورد روش مورد استفاده برای افزایش عملکرد دانش‌آموزان است. نویسندگان دریافتند که دبیران از ترکیبی از داستان‌گویی، فعالیت‌های بازی، نمایشنامه‌سازی، نقش‌آفرینی، نمایش، کشف، بحث، روش سخنرانی آواز، روش بازدید آموزشی، روش پرسش و پاسخ و روش مناظره استفاده می‌کنند. اولوب (۲۰۰۶) پیشنهاد می‌کند که از طریق این روش‌های تدریس است که معلم می‌تواند شایستگی‌های لازم برای انجام فرآیند آموزش را به طور مؤثر و کارآمد به دست آورد.

اهمیت روش‌های نوین تدریس

در سال‌های اخیر، دامنه دانش در حوزه علم و فن آوری به طور چشمگیری افزایش یافته و توانایی انسان برای انطباق با دانش جدید در علم و فن آوری نیز افزایش یافته است؛ بنابراین، نیاز شدیدی به ذهن‌های مبتکر و خلاق برای کشف مناطق ناشناخته در زمینه‌های مختلف وجود دارد. برای کنار آمدن با دنیای مدرن و عصر دانش محور فن آوری، اتخاذ روش‌های مدرن تنها وسیله برای بقا است؛ بنابراین باید به دانش‌آموزان به گونه‌ای آموزش داده شود که با قرن ۲۱ مقابله کنند، قرن ۲۱ که زمان فن آوری است و برای پیشرفت افراد، جامعه و ملت نیاز به ذهن خلاق و نوآور دارد. دانش‌آموزان باید با تکنیک‌های نوین تدریس آشنا شوند و دانش کافی در اختیار آنها قرار گیرد تا بتوانند برای خود و دیگران فرصت ایجاد کنند. آموزش مدرن به دلیل ارتباط آن در عصر مدرن بی‌تردید نیاز روز است. انقلاب در عرصه علم و فن آوری نیازمند ایده‌های بزرگ و تلاش گسترده برای مقابله با هر نوع شرایطی است که در مسیر توسعه قرار می‌گیرد. تمام بار بر روی شانه‌های کوچک دانش‌آموزان است؛ بنابراین، دادن دانش نه تنها به دانش‌آموزان، بلکه برای بهبود مهارت‌های خود از همان ابتدا بسیار حیاتی است.

روش‌های تدریس تکنیک‌هایی هستند که دبیران برای ارائه اطلاعات و کمک به دانش‌آموزان در دستیابی به نتایج یادگیری خود از آنها استفاده می‌کنند. در حالی که چندین سبک تدریس وجود دارد، هر یک روش متفاوتی برای جذب دانش‌آموزان و کمک به آنها در تسلط بر محتوای درس دارد. اینکه کدام روش تدریس برای دانش‌آموز بهتر عمل می‌کند می‌تواند به پیشینه تحصیلی و توانایی‌های یادگیری آنها بستگی داشته باشد. دبیران می‌توانند روش‌های خود را برای کمک به دانش‌آموزان برای حفظ تمرکز، مدیریت رفتار دانش‌آموز یا تشویق مشارکت فعال در فعالیت‌های یادگیری گروهی تنظیم کنند. برخی از

¹ -Thungu

موضوعات ممکن است برای روش‌های مختلف مناسب‌تر از بقیه باشند. به عنوان مثال، می‌توانید از یادگیری پروژه محور برای دانش‌آموزان استفاده کنید تا ایده‌های خود را در مورد ساخت یک زمین بازی جدید برای مدرسه خود کشف کنند. این پروژه می‌تواند به کودکان کمک کند تا استفاده از اشکال هندسی و مهارت‌های ریاضی ساده خود را برای جمع کردن هزینه‌ها کشف کنند. این می‌تواند راهی عالی برای استفاده از دانش خود در سناریوهای دنیای واقعی به کودکان ارائه دهد (محمد قلیزاده و صفار حیدری، ۱۴۰۰). روش تدریسی که بیشتر بر آموزش بهبود رفتار عقلانی دانش‌آموزان با استفاده از ایده‌های متنوع و نوآورانه متمرکز است تا اینکه آنها را وادار به بازخوانی سرفصل امتحانی با همان سبک قدیمی کنند. روش تدریس جدید که ما آن را روش تدریس مدرن می‌نامیم بیشتر مبتنی بر فعالیت است و ذهن یادگیرنده را متمرکز می‌کند که او را به طور کامل در فرآیند یادگیری درگیر می‌کند. در روش تدریس نوین، آموزش و برنامه ریزی درسی با نگر داشتن دانش‌آموز به عنوان هدف اولیه انجام می‌شود (هاشم بیگی و همکاران، ۱۳۹۷).

مزایای استفاده از سبک‌های مختلف تدریس

استفاده از سبک‌های مختلف تدریس در هنگام آموزش به دانش‌آموزان مدارس مزایای زیادی دارد. لیست زیر برخی از آنها را به اشتراک می‌گذارد (Skutil, 2015):

✓ **با نقاط قوت دانش‌آموزان مختلف کار کنید:** دانش‌آموزان معمولاً طیفی از نقاط قوت منحصر به فرد دارند. توانایی تطبیق سبک تدریس خود برای تطبیق با این نقاط قوت می‌تواند برای اطمینان از دستیابی همه دانش‌آموزان به نتایج یادگیری خود مفید باشد. به عنوان مثال، برخی از دانش‌آموزان ممکن است با نشان دادن درک خود از یک موضوع، بهتر یاد بگیرند، در حالی که برخی ممکن است ترجیح دهند یافته‌های خود را در مورد یک تکلیف خلاصه کنند.

✓ **دانش‌آموزان را درگیر نگه دارید:** تدریس برخی از موضوعات بدون از دست دادن علاقه دانش‌آموزان می‌تواند دشوار باشد. تنظیم سبک تدریس دبیران می‌تواند یک راه عالی برای حفظ مشارکت دانش‌آموزان و جالب نگه داشتن درس‌ها باشد. مثالی از این ممکن است شامل استفاده از یادگیری مبتنی بر بازی برای کمک به کودکان مهدکودک در استفاده از اعداد باشد.

✓ **توانایی‌های یادگیری منحصر به فرد را تأمین کنید:** هر دانش‌آموز دارای توانایی‌های یادگیری منحصر به فرد است. اینکه بتوانید روش‌های خود را برای مناسب با افراد در کلاس خود تطبیق دهید، می‌تواند راهی عالی برای اطمینان از اینکه همه اطلاعاتی را که ارائه می‌دهید درک می‌کنند. یک مثال از این ممکن است شامل این باشد که بر اساس سطح مهارت خواندن دانش‌آموزان، کتاب‌های مختلفی را برای خواندن در اختیارشان قرار دهید.

✓ **ارائه بازخورد بهتر به دانش‌آموزان:** اگر تجارب یادگیری را مدیریت می‌کنید و از روش‌های تدریس متفاوتی استفاده می‌کنید که متناسب با نیازهای دانش‌آموز باشد، ممکن است پیشرفت و درک دانش‌آموز خود از یک موضوع خاص را بهتر درک کنید. انجام این کار می‌تواند به دبیران کمک کند تا بر اساس اهداف یادگیری فردی دانش‌آموزان، بازخورد مرتبطی ارائه دهید. این می‌تواند یک راه عالی برای بهبود روابط دبیران با دانش‌آموزان باشد و به آنها کمک کند اهداف آموزشی برای خود تعیین کنند.

✓ **تلاش مستمر برای یادگیری روش‌های تدریس:** هر چه روش‌های تدریس بیشتری را بتوانید درک کنید و به دانش‌آموزان خود ارائه دهید، بیشتر می‌توانید فرصت‌های یادگیری آنها را افزایش دهید. این می‌تواند ایده خوبی باشد که هنگام درخواست شغل جدید به عنوان معلم، روش‌های ترجیحی خود را در رزومه خود فهرست کنید تا به کارفرمایان نوع سبک‌های یادگیری را که دوست دارید استفاده کنید نشان دهید. اگر بتوانید بیش از یک سبک آموزشی را در نظر بگیرید، ممکن است قدرت نامزدی خود را افزایش دهید.

مقایسه روش‌های تدریس سنتی و مدرن

برای قرن‌ها، تنها یک روش تدریس در عمل وجود داشته است، زیرا معلم درسی را توضیح می‌دهد و دانش‌آموزان آن را حفظ می‌کنند و به عنوان یادگیری خود بازگو می‌کنند. به این می‌گویند شیوه سنتی تدریس که مانعی بین دانش‌آموزان و تفکر نوآورانه آنها بود. سپس آنها همچنان فاقد مهارت تصمیم‌گیری و حل مسئله هستند. از سوی دیگر، روش‌های نوین تدریس مبتنی بر دانش‌آموز بوده و به رویکردهای کاربردی‌تر اختصاص دارد. جامعه بر اساس روش تدریس به سه گروه تقسیم می‌شود. کسی که هنوز از روش‌های سنتی تدریس حمایت می‌کند. گروه دوم طرفدار روش‌های نوین تدریس هستند. در عین حال، سومین روش تدریس متعارف و مدرن را ترجیح می‌دهد. گروه سوم معتقد به ترکیب هر دو روش تدریس هستند. رشد یک ملت به آموزش صحیح و سیستم‌های تقویت شده بستگی دارد. حتی در دوران مدرن که ابزارهای زیادی برای ارائه آموزش وجود دارد، هنوز در مرحله‌ای هستیم که به روش سنتی تدریس اهمیت بیشتری می‌دهیم؛ اما برای بهترین نتیجه، نیاز به ترکیبی از هر دو روش مرسوم تدریس و روش‌های آموزشی مدرن وجود دارد.

در زیر مزایا و معایب روش‌های سنتی و مدرن تدریس که به درک تفاوت بین روش‌های تدریس مدرن و روش‌های تدریس سنتی کمک می‌کند، بیان شده است (Havigerová, 2011):

مزایای روش‌های تدریس سنتی

- روش‌های تدریس سنتی مزایای بسیاری دارد. با این حال، این مزایا از معایب روش‌های نوین تدریس است.
  - ✓ روش‌های تدریس سنتی، یعنی آموزش مبتنی بر کلاس، به اندازه روش‌های آموزشی مدرن گران نیست؛ بنابراین، مناطق روستایی می‌توانند آن را بدون استرس مالی انجام دهند.
  - ✓ در روش‌های سنتی تدریس، دانش‌آموزان و دبیران پیوندهای مستحکمی ایجاد می‌کنند و بیش از روش‌های آموزشی مدرن با یکدیگر تعامل دارند.
  - ✓ نظم و انضباط را می‌توان در محیط‌های آموزشی سنتی بهتر از روش‌های مدرن تدریس حفظ کرد.
  - ✓ برخی از دروس مانند فیزیک، شیمی و ریاضیات هستند که نیاز به توضیح تخته سیاه دارند و هنگام توضیح روی تخته سیاه به خوبی قابل درک هستند (اسماعیلی و موسوی، ۱۳۹۴).
  - ✓ دانش فنی در روش‌های تدریس سنتی مورد نیاز نیست، زیرا روش‌های تدریس مدرن نیاز به رویکرد تخصصی‌تری دارد.
  - ✓ بر خلاف روش‌های نوین تدریس، روش‌های تدریس سنتی به چشم دانش‌آموزان آسیبی نمی‌رساند.
- روش‌های سنتی تدریس که هنوز در اکثر مدارس دنبال می‌شود:
- ☑ کلاس‌ها معلم محور هستند.
  - ☑ روش گج-گفتگو رایج است.
  - ☑ دبیران فقط توزیع کننده دانش هستند، هنوز تسهیل کننده نیستند.
  - ☑ کلاس درس کاملاً سازمان یافته و کنترل شده.
  - ☑ بدون آموزش گروهی و جلسات حل مسئله.
  - ☑ امتحانات پاکسازی مهم‌تر از درک دانش هستند.
  - ☑ آموزش مبتنی بر تکالیف.
  - ☑ عدم فعالیت برای تیز کردن ذهن دانش‌آموزان.

مزایای روش‌های نوین تدریس

- روش‌های نوین تدریس مزایای بسیاری دارد. با این حال، این مزایا معایب روش‌های تدریس سنتی است.
- ✓ برخلاف روش‌های تدریس سنتی، روش‌های تدریس مدرن تعاملی‌تر هستند و دانش‌آموزان را دست نخورده نگه می‌دارند. با انیمیشن‌ها و فیلم‌ها علاقه دانش‌آموزان را حفظ می‌کند.

- ✓ رسانه بصری بسیار بهتر از هر رسانه دیگری برای ارائه دستورالعمل است. این کمک می‌کند تا مفهوم را سریع و برای مدت طولانی‌تر از خواندن حفظ کنید.
  - ✓ روش‌های آموزشی مدرن زمان‌برتر هستند. دبیران زمان کمتری را برای پوشش برنامه درسی صرف می‌کنند. نوشتن روی تخته سیاه الزامی نیست.
  - ✓ توضیح تخته سیاه محتوا نسبت به نمایش فیلم‌ها و انیمیشن‌های مورد استفاده در تکنیک‌های آموزشی مدرن کمتر توضیحی است.
- کودکان ویژگی‌های روش‌های نوین تدریس در مدارس:
- ✓ کلاس‌های درس به فن آوری مجهز می‌شوند.
  - ✓ ارزیابی‌ها در تمام مراحل انجام می‌شود.
  - ✓ بیشتر بر درک مفاهیم تمرکز دارد.
  - ✓ توسعه مهارت و توسعه ارزش‌ها در مهم‌ترین مکان قرار می‌گیرد.
  - ✓ یادگیری مشارکتی
  - ✓ تاکید بیشتر بر دانش عملی
  - ✓ یادگیری مبتنی بر فعالیت و مبتنی بر بازی.
  - ✓ یادگیری‌های یکپارچه و پژوهش محور.
  - ✓ استفاده از اینترنت و وب.
  - ✓ کلاس درس معکوس
  - ✓ یادگیری بر پایه مشکلات
  - ✓ دانش آموز محور.

ویژگی‌های روش‌های تدریس متداول در بین دبیران

در زیر می‌توانید فهرستی از سبک‌های تدریس مختلف را با توضیح مختصری در مورد هر یک مشاهده کنید (Braičić et al.2015).

آموزش گروه کوچک: آموزش گروه‌های کوچک تجربه یادگیری را در یک گروه کوچک با دبیر خود برای کودکان فراهم می‌کند. ارائه دروس با این روش تدریس معمولاً شامل برنامه ریزی فعالیت‌هایی برای دانش آموزان می‌شود تا بین آنها بچرخند تا به آنها فرصت‌هایی برای کار روی وظایف مختلف بدهد. این روش به دبیران این امکان را می‌دهد که به توانایی‌های هر دانش آموز توجه زیادی داشته باشند و آنها را در فعالیت‌های یادگیری مشارکت دهند. تعامل با دانش آموزان در یک گروه کوچک می‌تواند راهی عالی برای تقویت چیزهای آموخته شده در یک گروه بزرگتر و راهی برای تشویق دانش آموزان به پرسیدن و پاسخ دادن به سؤالات با اعتماد به نفس بیشتر باشد.

رویکرد معلم محور: این یکی از متداول‌ترین روش‌های تدریس در مدارس می‌باشد. معمولاً در این روش دبیر مسئول کلاس درس است و تمام فعالیت‌های یادگیری را هدایت می‌کند در حالی که دانش آموزان به طور منفعلانه اطلاعات را جذب می‌کنند. این روش عموماً از دانش آموزان می‌خواهد که پشت میزهای فردی بنشینند در حالی که دبیر موضوعات را توضیح می‌دهد. هدف دبیر معمولاً به حداقل رساندن کار گروهی است و برای ارزیابی پیشرفت دانش آموز، کار را به صورت فردی محول می‌کند. در یک کلاس درس معمولی معلم محور، دبیر بیشتر وقت خود را صرف ارائه آن می‌کند. محتوای روز به کلاس از تخته سفید/ تخته پرومته یا پروژکتور بالای سر می‌گذرد. دانش آموزان باید در طول سخنرانی یادداشت برداری کنند و سؤال بپرسند. این فرآیند باید به راحتی تکمیل شود و برای دانش آموزان مشکل ساز نباشد. به همین دلیل، کنترل در کلاس‌های معلم محور اولویت دارد. این روش به دلیل طرفداری از دانش آموزان منفعل به جای دانش آموزان فعال در کلاس، مورد انتقاد قرار گرفت (فریبرگ، ۱۹۹۹). لازم به ذکر است که هدف اولیه در کلاس درس، توانمندسازی یادگیری است. بر این مبنای، برای

اینکه دبیران کنترل خود را بر دانش آموزان حفظ کنند، باید اطمینان حاصل کنند که دانش آموزان را قادر می‌سازند برای شرکت فعال در کلاس درس در صورتی که دبیران در محتوایی که ارائه می‌کنند آگاه باشند و با استفاده از راهبردهای انگیزشی در حین تدریس، دانش آموزان توجه خود را حفظ می‌کنند و به طور فعال درگیر آن می‌شوند.

رویکرد دانش آموز محور: رویکرد دانش آموز محور به دانش آموزان اجازه می‌دهد تا در برنامه ریزی درسی و فرآیند یادگیری خود شرکت کنند. این روش به کودکان این توانایی را می‌دهد که مهارت‌های تفکر انتقادی خود را توسعه دهند در حالی که آنها نحوه به کارگیری دانشی را که می‌آموزند در دنیای واقعی بدون اینکه معلم مستقیماً به آنها آموزش دهد تفسیر می‌کنند. برخلاف رویکرد معلم محور، دانش‌آموزان عموماً آزادانه در کلاس درس حرکت می‌کنند تا محیط آموزشی خود را کشف کنند و دبیران نقش فعال کمتری در میزبانی دروس دارند. این روش تدریس می‌تواند مسئولیت و مالکیت زیادی را بر عهده دانش آموزان بگذارد تا دبیر. در کلاس‌های دانش آموز محور، دبیران از انتقال مستقیم دانش اجتناب می‌کنند. بلکه دانش آموزان نقش فعالی را در فرآیند یادگیری از طریق تلاش برای درک آنچه که توسط آنها می‌آموزند، ایفا می‌کنند. فرصت‌هایی برای یادگیری مستقل در یادگیری دانش آموز محور فراهم می‌کند و آنها درگیر هستند. معنا آفرینی در یادگیری دانش آموز محور مطرح می‌شود.

به زبان ساده، دانش آموز محور رویکرد مبتنی بر این ایده است که دانش آموزان با استفاده از دانش خود درگیر ساختن دانش هستند. تجربیات و اقدامات اجرای صحیح آموزش دانش آموز محور انگیزه را افزایش می‌دهد برای یادگیری، درک را توسعه می‌دهد و حفظ دانش را تسهیل می‌کند (کالینز و اوپراین، ۲۰۰۳).

یادگیری پروژه محور: یادگیری پروژه محور فرصتی را برای کودکان فراهم می‌کند تا توانایی‌های تفکر انتقادی خود را همراه با مهارت‌های تحلیلی، پژوهشی و کار گروهی خود توسعه دهند. با این روش تدریس، کودکان معمولاً در گروه‌های کوچک برای تکمیل پروژه‌ها بر اساس سؤالی که دبیر ارائه می‌کند، کار می‌کنند. هدف این پروژه معمولاً کمک به کودکان در درک مشکلات زندگی واقعی و دیدن اینکه چگونه کار آنها می‌تواند بر دیگران تأثیر بگذارد است. در آموزش مبتنی بر پروژه، دبیران یادگیری را برای دانش آموزان زنده می‌کنند. دانش‌آموزان در یک دوره زمانی طولانی - از یک هفته تا یک ترم - روی پروژه‌ای کار می‌کنند که آنها را درگیر حل یک مشکل واقعی یا پاسخ به یک سؤال پیچیده می‌کند. آنها دانش و مهارت‌های خود را با ایجاد یک محصول عمومی یا ارائه برای یک مخاطب واقعی نشان می‌دهند. یادگیری مبتنی بر پروژه روشی آموزشی است که در آن دانش‌آموزان دانش و مهارت‌هایی را با کار برای مدت زمان طولانی برای بررسی و پاسخ به یک سؤال، مشکل یا چالش معتبر، جذاب و پیچیده به دست می‌آورند.

یادگیری مبتنی بر پژوهش: این سبک تدریس، دانش آموزان را مسئول یادگیری خود می‌داند. دانش‌آموزان را تشویق می‌کند تا سؤالاتی بپرسند تا با مرور مطالب و به اشتراک گذاشتن ایده‌ها با یکدیگر، تجربیات واقعی زندگی را کشف و درک کنند. یادگیری مبتنی بر پرس و جو با فراهم کردن فرصتی برای شکست در یک فعالیت و جستجوی راه‌هایی برای بهبود عملکردشان، حل مسئله را ارتقا می‌دهد. این سبک یادگیری می‌تواند برای کمک به دانش آموزان برای حل پازل‌های ریاضی به روش منحصر به فرد خود یا انجام آزمایش‌های علمی خود برای درک مفهومی در فیزیک عالی باشد. دبیران از یادگیری مبتنی بر تحقیق برای افزایش مشارکت دانش‌آموزان استفاده می‌کنند. یادگیری مبتنی بر تحقیق فراتر از این است که از دانش آموز بپرسیم که چه چیزی می‌خواهد بداند. این در مورد تحریک کنجکاوی است؛ و فعال کردن کنجکاوی دانش‌آموز، به نظر من، هدفی بسیار مهم‌تر و پیچیده‌تر از ارائه اطلاعات صرف است. علیرغم پیچیدگی، یادگیری مبتنی بر تحقیق می‌تواند برای دبیران آسان‌تر باشد تا حدی که این دلیل که برخی از مسئولیت‌ها را از دبیران به دانش‌آموزان منتقل می‌کند، اما بیشتر به این دلیل که آزاد کردن اختیار دانش‌آموزان را درگیر می‌کند.

وقتی از یک دانش آموز چیزی مانند "چه می‌خواهید در مورد _____ بدانید؟" اغلب با یک شانه بالا انداختن یا «نمی‌دانم» مواجه می‌شوید. یادگیری مبتنی بر پرسش، اگر به خوبی بارگذاری شود، چنان هیجانی در دانش‌آموزان ایجاد می‌کند که

نورون‌ها شروع به شلیک می‌کنند، کنجکاوی برانگیخته می‌شود و آنها نمی‌توانند منتظر بمانند تا در پاسخ به سؤالات خود متخصص شوند.

کلاس درس معکوس: یادگیری معکوس روشی جدیدتر برای آموزش است که در آن دبیران محتوای آموزشی را به صورت برخط برای کودکان ارائه می‌دهند تا در خانه یاد بگیرند. سپس دانش‌آموزان را به کلاس درس می‌آورند تا محتوا را مرور کنند و بحث‌ها را میزبانی کنند تا ببینند چگونه آن را درک می‌کنند. هدف این روش این است که زمانی که دانش‌آموزان در کلاس هستند، زمان بیشتری برای یادگیری فعال فراهم کند، نه اینکه دبیر از زمان خود برای ارائه آموزش استفاده کند. کلاس‌های معکوس می‌تواند در میان دانش‌آموزان دبیرستانی که در استفاده از رایانه مهارت دارند و می‌خواهند با سرعت خودشان یاد بگیرند، رایج‌تر است.

یادگیری شخصی: ارائه یک رویکرد شخصی به تدریس یک روش دانش‌آموز محور است. این روش دبیر را در حال مشاهده و پاسخ به نقاط قوت و ضعف فردی دانش‌آموزان می‌بیند. دبیر معمولاً زمان زیادی را صرف برنامه ریزی فعالیت‌ها و نتایج یادگیری برای دانش‌آموزان بر اساس بهترین روش یادگیری آنها می‌کند. با ارائه یک رویکرد یادگیری شخصی، دبیران به دانش‌آموزان خود این فرصت را می‌دهند تا استعدادهای فکری و خلاقانه خود را با سرعت خود توسعه دهند.

یادگیری مشارکتی: پیش از این، زمانی که از دانش‌آموزان خواسته می‌شد در طول امتحان یا روزهای عادی، موضوع یا برنامه درسی را بازنگری کنند، به صورت جداگانه یا در خانه، برنامه درسی را اصلاح می‌کردند. این عمل در روش‌های سنتی تدریس رایج بود. برای مقابله با این موضوع یا فراهم کردن بستر مفیدتر برای دانش‌آموزان، مدارس آموزش مشارکتی را ارائه می‌کنند. در این روش تدریس نوین، دبیران گروهی از دانش‌آموزان را تشکیل می‌دهند که در آنجا می‌توانند مشکل خود را حل کنند، در مورد موضوعات بحث کنند و سؤالات خود را پاک کنند. این به رشد مهارت‌های اجتماعی کمک می‌کند و به دانش‌آموزان امکان می‌دهد موضوع را سریعتر درک کنند. در این روش تدریس نوین، هر دانش‌آموز بخشی از موفقیت یک گروه است زیرا به یکدیگر کمک می‌کنند تا به نتیجه مطلوب برسند و همچنین ارتباط با یکدیگر را یاد می‌گیرند.

یادگیری فاصله دار: یادگیری فاصله دار یکی از روش‌های نوین تدریس است که توسط دبیران در حال پیگیری است. در این روش، دبیران یک درس را چندین بار تکرار می‌کنند، اساساً تا زمانی که دانش‌آموزان کاملاً متوجه شوند. با این حال، دبیر دوره را با دو فاصله ۱۰ دقیقه‌ای (وقفه) در بین درس‌ها تکرار می‌کند. این شکاف با انجام فعالیت‌های بدنی یا تکنیک‌های تمرکز حواس، ذهن را تازه می‌کند که آنها را برای جلسه بعدی همان درس آماده می‌کند. این روش به دانش‌آموزان فواصل زمانی می‌دهد تا دانش را به ارث ببرند و بین یادگیری‌ها ارتباط ایجاد کنند.

روش مبتنی بر بازی وارسازی! این یک واقعیت شناخته شده است که کودکان عاشق بازی هستند یا بازی‌های برخط یا بازی در زمین بازی. آموزش از طریق بازی یکی از روش‌های آموزشی نوین ضروری است که در روش‌های نوین آموزشی مورد استفاده قرار گرفته است. مسئولیت آموزش از طریق این روش بر عهده دبیران است زیرا باید پروژه‌هایی را طراحی یا طراحی کنند که برای دانش‌آموزان هم سن و سالشان مناسب باشد. آنها باید تدابیر جذابی را به کار گیرند تا دانش‌آموزان را برای مدت طولانی‌تری به هم متصل کنند و علاقه آنها را زنده نگه دارند. دبیران می‌توانند مسابقه برخط، پازل یا بازی‌های فکری را سازماندهی کنند. این روش آموزشی نوین یک روش یادگیری سرگرم کننده برای آموزش است. علاوه بر این، یادگیری بیش از حد مبتنی بر بازی احتمالاً بخشی از سرگرمی و افزایش انگیزه کودکان را از بین می‌برد.

در اینجا چند روش وجود دارد که می‌توانید یادگیری مبتنی بر بازی را در درس‌های خود بگنجانید:

سیستم‌های امتیازی

سطوح و نوارهای پیشرفت

¹ -Gamification

چالش‌ها و مسابقات

جوایز بی نظیر

نشان‌های یادگیری

یادگیری برخط: تدریس برخط ممکن است قبل از همه‌گیری COVID-19 برای اکثر دبیران عادی نبوده باشد، اما همیشه برخی از دبیران بوده‌اند که ترجیح می‌دهند برخط کار کنند. دبیران برخط اغلب از آزادی کار در خانه، انتخاب ساعات کاری خود و رئیس خود بودن لذت می‌برند؛ اما آموزش برخط دقیقاً شامل چه چیزی است؟ اساساً، این فرآیند آموزش دیگران با استفاده از اینترنت است، چه از طریق تماس‌های ویدیویی فردی یا گروهی، وبینارها یا پلتفرم‌های پیام‌رسانی باشد. معمولاً این ترکیبی از چیزهایی است که دانش آموزان را درگیر خود نگه می‌دارد. نکته مهم در مورد یادگیری برخط این است که برای بسیاری از افراد در دسترس است. همه نمی‌توانند به مدرسه بروند، اما افراد بیشتری به اینترنت دسترسی دارند. البته، فن آوری می‌تواند مانعی برای آموزش نیز باشد، اما با گذشت سال‌ها، خوشبختانه این مانع در حال شکسته شدن است.

یادگیری متمایز: یادگیری متمایز یک روش آموزشی است که دستورالعمل‌ها را بسته به نیازهای فردی دانش آموزان تنظیم می‌کند. این روش می‌تواند گزینه بسیار خوبی باشد اگر کلاس‌های با توانایی مختلط تدریس می‌کنید و می‌خواهید همه از هر درس بیشترین بهره را ببرند. برای تبدیل شدن به یک حرفه‌ای در این روش آموزشی، می‌توانید به دوره آموزشی متمایز برای یادگیری توسط STEM Learning بپیوندید. این یک رویکرد نسبتاً سنتی برای آموزش کلاس‌های با توانایی ترکیبی است، اما اگر با حساسیت مدیریت شود، می‌تواند موفق باشد. برای مثال، برخی از دبیران ممکن است بسته به توانایی دانش‌آموز، محتوای کاملاً متفاوتی را آموزش دهند. با این حال، این می‌تواند باعث شود دانش آموزان احساس خجالت کنند و دبیران از تلاش برای انجام کارهای بیش از حد به یکباره احساس خستگی کنند. با توجه به این نکته، برای دبیران مهم است که اطمینان حاصل کنند که یک کلاس درس فراگیر ایجاد می‌کنند که در آن دانش آموزان با همه توانایی‌ها، صرف نظر از جنسیت، نژاد، جنسیت یا ناتوانی، مورد استقبال قرار می‌گیرند. هرگز نباید از یادگیری متمایز برای ایجاد احساس حقارت در برخی دانش آموزان نسبت به دیگران استفاده شود. یک راه بهتر برای رویکرد متمایز، آموزش به روش‌های مختلف از جمله کتاب، فیلم، تصاویر و ارائه شفاهی است. این به دانش آموزان مختلف فرصت می‌دهد تا درگیر شوند و محتوای درس را درک کنند. حتی می‌توانید فراتر از آن بروید و فعالیت‌های کلاسی و سبک‌های ارزیابی متفاوتی را ارائه دهید. به عنوان مثال، اگر موضوع کلاس یک نمایشنامه شکسپیر است، می‌توانید به دانش آموزان اجازه دهید تا درک خود را به روش‌های مختلفی نشان دهند. آن‌ها می‌توانند یک مقاله بنویسند، یک سخنرانی شفاهی ارائه دهند، یک تصویرسازی یا کمیک بسازند، یا با هر نقطه قوتی که دارند بازی کنند.

مدل سازی: بعد از اینکه به دانش آموزان گفتید چه کاری باید انجام دهند، مهم است که به آنها نشان دهید دقیقاً چگونه این کار را انجام دهند. صرف نظر از اینکه مسیرهای دبیران چقدر واضح است، ایده خوبی است که مدل سازی کنید که چگونه از آنها انتظار دارید یک تکلیف را تکمیل کنند تا آن‌ها دقیقاً بفهمند که قرار است چه کاری انجام دهند. این به ویژه برای دانش آموزانی که یادگیرنده بصری هستند مفید خواهد بود. به عنوان مثال، اگر یک آزمایشگاه علمی را تعیین می‌کنید، قبل از اینکه دانش آموزان به تنهایی آن را انجام دهند، هر مرحله از آزمایشگاه را به صورت فیزیکی نشان دهید. همین امر در مورد حل گام به گام یک مسئله ریاضی روی تخته قبل از درخواست از دانش آموزان برای انجام مسائل مشابه به تنهایی صدق می‌کند. یا، فرض کنید شما دبیر زبان انگلیسی هستید که می‌خواهد دانش آموزان شما به طور فعال هر شب خواندن مطالبی که به آنها اختصاص داده شده، حاشیه‌نویسی کنند. دادن یک کلید و مثال به آنها آسان خواهد بود.

رسیدگی به خطاها: اگر تصادفاً کلمه‌ای را خطا روی تخته نوشتید، می‌دانید که دانش آموزان دوست دارند خطاها را شناسایی کنند. هنگامی که مهارت جدیدی را آموزش می‌دهید، سعی کنید مثالی ارائه دهید که شامل خطاها باشد. به دانش آموزان اجازه دهید این مهارت را با شناسایی و رفع خطاها برای دبیران تمرین کنند.

به عنوان مثال، بسیاری از دانش‌آموزان در یادگیری دستور زبان از طریق تمرین‌ها و درس‌های سنتی دچار سردرگمی می‌شوند، اما بسیاری از آنها می‌توانند خطاها را به‌طور طبیعی شناسایی کنند، حتی اگر دقیقاً ندانند چگونه آن‌ها را برطرف کنند. سعی کنید یک تکلیف را ارسال کنید و از جمله خطاها دستور زبان را بررسی کنید، در کلاس در مورد تکلیف صحبت کنید و ببینید دانش‌آموزان می‌توانند چه چیزی را درک کنند. سپس، در مورد اینکه چرا خطاها ممکن است خطا باشند، بحث کنید و ببینید دانش‌آموزان چه چیزی می‌توانند به دست آورند، سپس یک درس کوچک در مورد خطاها دستور زبان در دست ارائه دهید. پرداختن به خطاها زمانی که زمینه وسیع‌تری وجود داشته باشد برای دانش‌آموزان معنادارتر است. همچنین ایجاد فضای کلاسی که در آن خطا کردن بخشی از فرآیند یادگیری است، باعث می‌شود دانش‌آموزان کمتری از موضوعاتی که ممکن است با آن‌ها مشکل دارند ترسانده شوند.

نمایش: نمایش که به آن سبک مربیگری یا روش سخنرانی-مشاهده (Lecture-cum-Demonstration) نیز گفته می‌شود، فرآیند آموزش از طریق مثال یا آزمایش است. این چارچوب، راهبردهای آموزشی انتقال اطلاعات و نمایش‌چگونگی را ترکیب می‌کند. به عنوان مثال، یک دبیر علوم ممکن است با انجام آزمایشی برای دانش‌آموزان ایده‌ای را آموزش دهد. یک نمایش ممکن است برای اثبات یک واقعیت از طریق ترکیبی از شواهد بصری و استدلال مرتبط استفاده شود. تظاهرات شبیه به داستان سرایی مکتوب و مثال‌هایی است که به دانش‌آموزان اجازه می‌دهد شخصاً با اطلاعات ارائه شده ارتباط برقرار کنند. اطلاعات که از طریق نمایش منتقل می‌شود، برای شخص قابل ارتباط است. یکی از مزایای روش نمایشی شامل قابلیت گنجاندن قالب‌ها و مواد آموزشی مختلف برای جذاب کردن فرآیند یادگیری است. این امر منجر به فعال شدن چندین حواس فراگیران و ایجاد فرصت‌های بیشتر برای یادگیری می‌شود. این رویکرد از سوی دبیر نیز سودمند است زیرا هم با تدریس گروهی و هم با تدریس فردی سازگار است. با این حال، در حالی که آموزش نمایشی می‌تواند در تدریس ریاضی، علوم و هنر مؤثر باشد.

نتیجه‌گیری

از طریق یافته‌های مرور کلی خود، ما موضوعاتی را برجسته کرده‌ایم که اغلب در بررسی‌های تحقیقاتی با تأثیر بالا در روش‌های تدریس در طی دهه‌های اخیر چالش برانگیز هستند. این فهرست از روش‌های تدریس مؤثر ایده‌هایی را برای دبیران به ارمغان آورده باشد تا به کلاس درس بیاورید. این‌ها می‌توانند به دبیران کمک کنند تا روی برخی از مهارت‌هایی کار کنید که می‌توانند برنامه‌ریزی و اجرای درس دبیران را بهبود بخشند و به نفع دبیران و دانش‌آموزانتان باشند. به طور خلاصه، گنجاندن روش‌های نوین تدریس در این زمان ضروری است، زیرا با ایده‌اشکال سنتی تکرار و حفظ برنامه درسی برای آموزش دانش‌آموزان مخالف است. برای توسعه مهارت‌های تصمیم‌گیری، مهارت‌های حل مسئله و توانایی تفکر انتقادی، تکنیک‌های آموزشی نوین بهترین گزینه هستند. روش‌های جدید تدریس باعث بهره‌وری بیشتر دانش‌آموزان و تشویق آنها به همکاری می‌شود. هر دو روش مؤثر هستند، اما این که در این مدت انجام خواهد شد سؤال است و به وضوح می‌توان اهمیت تکنیک‌های نوین تدریس را به وضوح احساس کرد.

منابع

۱. اسماعیلی، ابراهیم و موسوی، فرانک، ۱۳۹۴، مقایسه روش تدریس مشارکتی از طریق محیط یادگیری الکترونیکی با شیوه سخنرانی و تأثیر آن‌ها بر خلاقیت و پیشرفت درسی
۲. بهرامی پور، محمد و برومندنسب، مسعود، بررسی میزان آگاهی از روش‌های فعال تدریس معلمان در مدارس ابتدایی شهر دزفول، اولین کنفرانس بین‌المللی روانشناسی و علوم تربیتی، شیراز، ۱۳۹۴
۳. صفرزاده احمدگورابی، مریم و عزت زاده، مستوره انتخاب روش تدریس مطلوب از میان روش‌های تدریس تمرینی، شاگرد استادی و گردش علمی در مقطع ابتدایی از دیدگاه معلمان مدارس ابتدایی شهر تهران، ششمین کنفرانس ملی توسعه پایدار در علوم تربیتی و روانشناسی، مطالعات اجتماعی و فرهنگی، تهران، ۱۳۹۷

۴. محمد قلیزاده، خدیجه و صفار حیدری، حجت، بررسی روش‌های افزایش انگیزش آموزگاران در استفاده از الگوهای تدریس جدید در کلاس‌های مجازی در مدارس ابتدایی شهرستان آمل، ششمین کنفرانس بین‌المللی پژوهش‌های نوین در حوزه مشاوره، علوم تربیتی و روانشناسی ایران، ۱۴۰۰
۵. هاشم بیگی، فروغ و هاشم بیگی، گلستان و ویسی، کبری، بررسی دلایل عدم بکارگیری روش‌های نوین تدریس (یاددهی و یادگیری در مدارس ابتدایی)، نمونه موردی شهرستان ایلام، سومین کنفرانس توانمندسازی جامعه در حوزه علوم انسانی و مطالعات روانشناسی، تهران، ۱۳۹۷

6. Liu, W. & Shi, J. (2007). *An Analysis of Language Teaching Approaches and Methods-Effectiveness and Weakness. US-China Education Review, 4, 1, 69-71.*
7. OECD (2009). *Creating Effective Teaching and Learning Environments. First Results from TALIS (Teaching and Learning International Survey).* Retrieved from <http://www.oecd.org/dataoecd/16/14/44978960.pdf>
8. Mayer, R. E. (2004). *Should There Be a Three-Strikes Rule Against Pure Discovery Learning? American Psychologist, 59, 1, 14-19.*
9. Gotz, T. Lohrmann, K. Ganser, B. & Haag, L. (2005). *Einsatz von Unterrichtsmethoden Konstanz oder Wandel? Empirische Padagogik, 19, 4, 342-360.*
10. Havigerová, J.M. (2011). *Pupils' Information Behaviour – Introduction, Survey and Theoretical Background. In: I. Nowosad and G. Miłkowska (Eds.), A Child in School Setting. Toruń: Adam Maszalek.*
11. Braičić, Z. Đuranović, M. & Klasnić, I. (2015). *Teaching and Learning Methods and Practices in Science and Social Studies Lessons. Croatian Journal of Education 17, Sp.Ed.No.1 83-95.OECD (2009).*
12. Teaching Methods (2014). *Teach Make a Difference [online]. Retrieved September 9, 2014 from <http://teach.com/what/teachers-teach/teaching-Methods>*
13. Skutil, M. (2014). *View of primary education in terms of the application of teaching methods in the educational process focusing on project based teaching. International conference of education, research and innovation (ICERI 2014). Valencia: IATED, 6437-6443.*
14. Asbaugh AF 1988. *Plato's Theory of Explanation: A Study of the Cosmological Account in the Timaeus. USA: State University of New York Press.*
15. Behr AL 1988. *Exploring the lecture method: An empirical study. Studies in Higher Education, 13(2): 189-200.*
16. Brown GA, Daines JM 1981. *Can explaining be learnt? Some lecturers' views. Higher Education, 10(5): 573-580.*